

Postbus 5050

NL-3502 JB Utrecht

+31 30 87 820 87

www.AeQui.nl

info@AeQui.nl

Master Design Driven Innovation NHL Stenden Hogeschool

Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling
13-14 mei 2024

Augustus 2024

www.AeQui.nl

Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

Colofon

Instelling en opleiding

NHL Stenden Hogeschool
Leeuwarden

Opleiding: master Design Driven Innovation

Locatie: Leeuwarden

Variant: Voltijd

Croho-nummer: 49302

Visitatiepanel

Raoul van Aalst, voorzitter

Willem-Jan Renger, deskundige

Wina Smeenk, deskundige

Fleur van Stratum, student-lid

Carlijn Braam, secretaris

Het panel is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

Het NVAO kader voor de beperkte opleidingsbeoordeling
2018 is gebruikt

AeQui Nederland

Postbus 5050

3502 JB Utrecht

www.AeQui.nl

Samenvatting

Op 13 en 14 mei 2024 is de masteropleiding Design Driven Innovation (DDI) van NHL Stenden Hogeschool gevisiteerd. Het totaaloordeel van het panel is positief.

Beoogde leerresultaten

De master DDI beoogt professionals op te leiden in ontwerpgericht werken en denken die als *game changers* kunnen bijdragen aan verandering en transitie binnen complexe vraagstukken met multi-stakeholderbelangen. Zij worden opgeleid voor vier professionele rollen, als systems innovator, design researcher, facilitator/procesbegeleider en communicator.

De master is onderdeel van het Future Design Centre binnen de academie ICT & Creative Technologies van NHL Stenden Hogeschool. De opleiding is direct verbonden met het nieuwe lectoraat Design Driven Innovation. Praktijkvraagstukken hebben een cruciale rol binnen de opleiding: docent-onderzoekers en studenten werken in een *community of learning* samen aan domeinoverstijgende vraagstukken in co-design met het werkveld. Het panel beschouwt de met name regionale oriëntatie als passend bij de maatschappelijke vraagstukken. Het panel complimenteert de nog jonge opleiding met de enorme stappen die zijn gemaakt. Zij heeft veel waardering voor de zeer kleine afstand tussen onderwijs en onderzoek, en voor de nauwe verwevenheid van onderwijs en praktijk. Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten op hbo-masterniveau zijn en aansluiten bij de actuele eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld.

Het panel stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Programma

De masteropleiding van 60 EC kan in voltijd (1 jaar) en deeltijd (2 jaar) gevolgd worden, elk onderverdeeld in vier tijdvakken. Het onderwijs is design

based, met als belangrijke pijlers ervaringsgericht leren, omgaan met onzekerheid en persoonlijke ontwikkeling. Via een systemische benadering wordt er een balans gezocht tussen het bieden van ruimte versus kaders voor studenten. Het onderwijsprogramma is opgebouwd rondom cases, waarbij studenten werken aan mogelijke oplossingsrichtingen, artefacten, interventies en andere beroepsproducten. Het panel waardeert deze opzet die faciliteert dat studenten in samenwerking met partners (maatschappelijke) vraagstukken onderzoeken.

Het panel is zeer te spreken over de passende, consistente en goed opgezette leeromgeving met de informele curriculumstructuur, het deskundige docententeam dat zeer betrokken is bij de studenten, en de indeling van het programma in vier korte leerbogen. De leeromgeving bevordert bij uitstek dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces. Daarbij worden zij goed begeleid door de benaderbare docenten/coaches.

Het panel stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Toetsing

De toetsing sluit aan bij het design based onderwijsconcept van de hogeschool. Leerervaringen opgedaan in de cases worden beoordeeld aan de hand van de door de opleiding gespecificeerde leeruitkomsten op EQF/NLQF-niveau 7. De opleiding ziet assessments als betekenisvol voor studenten, gepersonaliseerd en zelfsturend. Elk van de vier tijdvakken wordt afgesloten met een integraal assessment, waarbij alle leeruitkomsten holistisch worden getoetst aan de hand van de

leervragen en -doelen die in dialoog zijn vastgesteld. Een holistisch framework helpt de student hierbij.

Het panel is van oordeel dat het toetsstelsel een voldoende opzet kent dat valide en betrouwbare beoordeling mogelijk maakt. Zij waardeert het eX-PerienceLOG (XPlog) dat het eigen leerproces van de student ondersteunt, de kalibratie tussen docenten en de ontvankelijkheidscriteria die zijn opgesteld. De beoordelingseisen zijn voldoende helder voor studenten, en de kwaliteit van de tentaminering en examinering worden voldoende gewaarborgd.

Het panel stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Gerealiseerde leerresultaten

Het afsluitende ontwerponderzoek wordt uitgevoerd binnen een zelfgekozen context en moet ten minste een artefact, theoretische onderbouwing en procesonderbouwing omvatten. Hierbij koppelt de student het bewijsmateriaal aan de leeruitkomsten. Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten gerealiseerd worden. Zij heeft in de gesprekken een goed beeld gekregen van de impact van de eindwerken en vindt het niveau van de eindwerken adequaat, met daarin een grote variatie. Hoewel zij de veelvormige opzet van eindwerken passend vindt bij de holistische beoordelingswijze, vindt het panel een uniforme beoordeling van de eindwerken een aandachtspunt, gezien de grote variatie in kwaliteit van eindproducten. Afgestudeerden zijn voldoende toegerust op de praktijk van de DDI'er, stelt het panel vast.

Het panel stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

Aanbevelingen

Met het oog op de toekomst geeft het panel volgende suggesties ter overweging:

- De opleiding is gestart in 2019 en heeft nu een eerste basis gevonden. Het panel beveelt aan om van daaruit een aanscherping door te voeren in de taal waarmee in en over de opleiding wordt gesproken:
 - o Breng in de profilering de inhoudelijke focus op social design en maatschappelijke relevantie sterker naar voren;
 - o Scherp de leeruitkomsten aan op een consistente manier;
 - o Beperk de hoeveelheid aangereikte modellen en instructies;
- Overweeg een langere laatste leerboog, zodat (met name voltijd) studenten meer tijd hebben voor het eigen, afsluitende ontwerponderzoek en de start van de implementatie ervan ervaren;
- Breng meer focus in de eindproducten en de beoordeling daarvan;
- Besteed aandacht aan de doorwerking van onderzoek en eindwerken, bijvoorbeeld via:
 - o Een versterking van de framing van eindwerken als mogelijk kennisproduct;
 - o De publicatie van artikelen;
 - o Onderzoek naar de metaopbrengsten van eigen projecten, waarmee ook de kwaliteit van onderwijs verder kan worden onderbouwd en versterkt.

De visitatie is uitgevoerd op basis van NVAO-kader 2018, volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven.

Bij de vorige visitatie zijn aanbevelingen voor verdere ontwikkeling gemaakt. De opleiding heeft daarop actie ondernomen (zie bijlage 3). Het panel heeft deze opvolging integraal betrokken in haar overwegingen bij de huidige beoordeling.

Het panel heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; het panel heeft de benodigde informatie gekregen om tot een beoordeling te komen. Aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies.

Alle standaarden van het NVAO kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft het panel een positief advies inzake accreditatie van de opleiding Design Driven Innovation.

Namens het voltallige visitatiepanel,
Utrecht, augustus 2024

Raoul van Aalst
Voorzitter

Carlijn Braam
Secretaris

1. Beoogde leerresultaten

Bevindingen

De unieke hbo-master Design Driven Innovation (DDI) beoogt professionals op te leiden in ontwerpgericht werken en denken binnen complexe vraagstukken. Er worden benaderingswijzen geboden voor deze genetwerkte vraagstukken, zogenaamde *wicked problems*, vaak onderdeel van grotere transitie met multi-stakeholderbelangen. Meer specifiek is het doel om *social designers* op te leiden, die vanuit hun eigen discipline of expertise, aangevuld met ontwerp- en onderzoeksvaardigheden en systeemkennis, bijdragen aan verandering en transitie. Studenten leren hoe je een dergelijk complex proces aangaat. Het panel merkt op dat dit een erg ambitieuze doelstelling is, en dat studenten vaak een deel van dit proces meekrijgen. Zij worden opgeleid voor vier professionele rollen, als *systems innovator*, *design researcher*, *facilitator/procesbegeleider* en *communicator*. Functies die zij kunnen vervullen zijn bijvoorbeeld innovatieprojectleider, innovatiestrategen of innovatiedesigner. Hiermee fungeren zij als *'agents of change'*.

De master is onderdeel van het Future Design Centre (FDC) binnen de academie ICT & Creative Technologies van NHL Stenden Hogeschool. Het panel begreep dat de academie per 1 januari 2025 zal samengaan met Techniek, met Design als een van de domeinen. De opleiding is direct verbonden met het nieuwe lectoraat Design Driven Innovation, ontstaan uit het lectoraat Serious Gaming (SEGA). Praktijkvraagstukken hebben een cruciale rol binnen de master: docent-onderzoekers en studenten werken samen aan domeinoverstijgende vraagstukken in co-design met het werkveld.

"Ontwerpend leren, lerend ontwerpen" typeert de *community of learning* die men vormt. Daarbij is er een focus op het design research paradigma, een systemische benadering via complexe sociaal-maatschappelijke praktijkvraagstukken en een streven naar maatschappelijke impact.

Het panel begreep in de gesprekken dat de bestaande samenwerking tussen de opleiding en het lectoraat zorgt voor meer lijn en een voorbeeld is voor andere hogescholen. Er zijn veel contacten met praktijkpartners, die DDI goed weten te vinden. De opleiding is er trots op actief te zijn in een grote variatie aan beroeps- en domeincontexten. Wel kan het relatief jonge lectoraat nog steviger gepositioneerd worden door meer naar buiten te treden via projecten en publicaties over onderwijsprojecten, een ambitie die het panel onderschrijft.

Meesterschap, interprofessioneel handelen, onderzoekend vermogen en doorwerking zijn verweven in de leeruitkomsten. De leeruitkomsten zijn gegroepeerd rond Systemen & Interactie, Onderzoek & ontwerp, Organisatie & facilitering, Verantwoording & Overtuiging. Studenten concretiseren en personaliseren deze leeruitkomsten zelf bij het vormgeven van hun persoonlijke en professionele ontwikkeling. De opleiding ziet kansen in het verder scherp krijgen van de leeruitkomsten en indicatoren in relatie tot de elementen in de *wicked* leer-/werkcontexten die niveau- en persoonsvormend zijn.

De opleiding kent een toenemende complexiteit in de praktijkvraagstukken met een toenemende mate van zelfstandigheid en reflectie, aangeduid via ZelCom-niveaus. Studenten leren om vanuit de verschillende rollen van een DDI-

professional te manoeuvreren tussen onzekerheid, complexiteit en waardensystemen. Zij ontwikkelen kennis en vaardigheden rond specialistische designmethoden en -technieken, in combinatie met een design research strategie.

Internationalisering speelt vooralsnog een bescheiden rol in de opleiding vernam het panel. Er is met name een regionale oriëntatie, hetgeen het panel passend vindt bij de maatschappelijke vraagstukken. Op grond van instellingsbrede ambities overweegt de opleiding om het masteraanbod uit te breiden met een internationale variant van de voltijdse opleiding DDI, aangezien de thematiek ook internationaal van belang is. De opleiding heeft toegelicht twijfels te hebben over de haalbaarheid ervan en onderzoekt de mogelijkheden zorgvuldig. Het panel is het met de opleiding eens dat het goed is om kritisch naar de haalbaarheid van dit scenario te kijken, aangezien een internationale variant extra werk met zich meebrengt rond organisatie en begeleiding. Het is bovendien mogelijk niet passend met de huidige focus op lokale vraagstukken (denk aan o.a. taal, cultuur) en zou fundamenteel kunnen ingrijpen op het onderwijsmodel met praktijkprojecten.

Overwegingen

Het panel complimenteert de nog jonge opleiding, die recent haar zelfbewustzijn aan het vinden is na een lastige start door Covid, met de enorme stappen die zijn gemaakt. Men geeft aan nu in rustiger vaarwater aangekomen te zijn en dit geeft ruimte om meer stabiliteit te creëren. Het panel heeft veel waardering voor de zeer kleine afstand tussen onderwijs en onderzoek, hetgeen uniek te noemen valt en als voorbeeld kan dienen voor andere instellingen, en

voor de nauwe betrokkenheid van de praktijk bij de opleiding via de vele partners. Zij is van mening dat het onderwijs nog meer profijt van het onderzoek zou hebben als de methodologie en meta-inhoud van onderzoek bewuster zou worden ingezet.

Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten op hbo-masterniveau zijn en aansluiten bij de actuele eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld. Zij merkt op dat de leeruitkomsten nog het midden houden tussen leeruitkomsten en indicatoren en adviseert om deze op een consistente manier aan te scherpen. Daarnaast beveelt het panel de opleiding aan om de visie en profilering van de opleiding verder aan te scherpen. In de ogen van het panel ligt de inhoudelijke focus vooral op social design en maatschappelijke relevantie. Een heldere profilering creëert volgens het panel eveneens kansen voor het aantrekken van meer voltijdstudenten. Aanvullend adviseert zij de opleiding om de blik actief naar buiten te richten voor het binnenhalen van externe feedback en inspiratie.

De opleiding is nog weinig (inter)nationaal georiënteerd. Het panel vindt het opzetten van een internationale variant van de voltijddopleiding niet direct een voor de hand liggende optie, aangezien de opleiding voornamelijk een regionale markt bedient en een kracht heeft in het doen van lokale projecten. Zij ziet kansen in het uitbreiden van samenwerking met instellingen in het buitenland (bijvoorbeeld Duitsland, Denemarken).

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving

Bevindingen

De masteropleiding van 60 EC kan in voltijd (1 jaar) en deeltijd (2 jaar) gevolgd worden. Het programma is onderverdeeld in vier tijdvakken. Voor de voltijddopleiding bestaat elk tijdvak uit een periode van 10 weken; in de deeltijd staat het tijdvak voor een semester.

Design based onderwijs

In lijn met het onderwijsconcept van de hogeschool is het onderwijs *design based*. Hierin zijn ervaringsgericht leren, omgaan met onzekerheid en persoonlijke ontwikkeling belangrijke pijlers. Dit heeft didactische consequenties voor de inrichting van het onderwijs. Om studenten voor te bereiden op de onzekerheid die een ontwerpproces met zich meebrengt, wordt er ruimte gelaten in het programma binnen omlijnde kaders en doelen. Studenten leren om via een DDI-proces te komen tot onderzoek en verandering. Zij ontwikkelen beroepsproducten en testen deze in diverse contexten. De systemische benadering moet bijdragen aan een goed begrip van deze context.

In de tijdvakken 1 tot en met 3 wordt het onderwijsprogramma opgebouwd rondom cases die ingebracht worden door onderzoek. Studenten werken in groepen aan mogelijke oplossingsrichtingen, artefacten, interventies en andere beroepsproducten. Elke case start met een briefing (van de opdrachtgever/partner) en sluit af met een oplevermoment. Gedurende een case zijn inhoudsexperts (vaak vanuit de opdrachtgever/partner) en begeleidende docent-onderzoekers van het lectoraat betrokken. Voorbeelden van cases waar studenten aan hebben gewerkt zijn een vraagstuk rond docentenwerving voor de scholenvereniging Arlanta en een

vraagstuk rond stikstof voor de provincie Friesland. Docenten brengen ook hun eigen onderzoek in het onderwijs in, door bijvoorbeeld een prototype te testen bij studenten. Het panel vernam dat de doorwerking van de beroepsproducten in sommige gevallen onderdeel vormt van het ontwerp, zoals aandacht voor het 'landen' van een interventie in een organisatie. Ook kan er bij de oplevering een reflectiemoment zijn met de opdrachtgever.

De opleiding biedt de vraagstukken in de eerste drie tijdvakken aan; in het laatste tijdvak zoekt de student deze zelf. Voor alle vraagstukken hanteert de opleiding een aantal ontvankelijkheidscriteria. Vanuit de opleiding is er een coördinator rond vraagstukken (0,3 fte) die het contact met partners onderhoudt. Het panel waardeert de opzet rond cases, maar merkt op dat er veel praktijkcases nodig zijn – het huidige portfolio bestaat uit zo'n 30 tot 40 casussen – en dat dit veel werk met zich meebrengt in de vorm van intakegesprekken etc. De opleiding heeft toegelicht dat het matchen van vraagstukken aan studenten een voortdurend proces is waar docenten/onderzoekers bij betrokken zijn in onderlinge afstemming. Het matchen verloopt goed maar gaat ook gepaard met uitdagingen. Men wil dit proces beter stroomlijnen om het duurzamer te maken.

Het portfolio omvat zowel kortere als langer lopende cases. Hierdoor maken studenten zowel de begin-, midden- als eindfase van processen mee. De opleiding heeft diverse grotere partnerschappen ontwikkeld, om gezamenlijk (maatschappelijke) vraagstukken te onderzoeken. Het viel het panel op dat de termen opdrachtgever en partner door elkaar worden gebruikt en dat hier een spanningsveld op zit qua

consistentie en visie. Studenten omschrijven het als een overgang van opdrachtgever naar partner naarmate ze verder zijn in de opleiding. De opleiding heeft benadrukt dat het om partners gaat, in een wederkerige relatie. Zo is er met Hogeschool Van Hall Larenstein een lijn van vijf projecten over jonge boeren. Bij langer lopende projecten worden studenten gebriefd over de eerdere uitkomsten om te zorgen voor een continue lijn en het doorstapelen van uitkomsten. Kortere projecten vergen relatief veel organisatie maar brengen actualiteit in het curriculum. Rond systemisch co-design zijn er met het oog op de toekomst ontwikkelingen gaande, die echter tijd vergen. Cases worden in gezamenlijk overleg vormgegeven, in een samenspel tussen praktijk, onderwijs en onderzoek. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de leervraag van de student. Er is volgens de opleiding veel ruimte voor diverse rollen: via de cases maken de studenten kennis met verschillende contexten, frames, en rollen, die samenkomen in de meesterproef in tijdvak 4.

Naast het werken aan praktijkvraagstukken is er een individuele leerlijn. Deze omvat het vastleggen van leerervaringen en het leerverhaal inclusief reflecties en een aantal schrijfopdrachten, zoals een essay en een position paper. In tijdvak 3 werken studenten aan het articuleren van een vraagstuk (proposal). Het proposal dient als basis voor de meesterproef die wordt uitgevoerd in tijdvak 4, met aandacht voor de impact hiervan. In het voorjaar presenteren studenten hun eindwerk in wording tijdens een master event, dat het panel eveneens heeft kunnen bezoeken. Het panel begreep dat studenten van de voltijd- en deeltijdopleiding af en toe *proposal challenges* delen en elkaar feedback geven, of na elkaar werken aan dezelfde cases. Dit krijgt nu meer continuïteit en brengt een andere dynamiek.

Het volledige programma is herzien en vervat in leerbogen. Deze leerbogen zag het panel in eerste instantie nog weinig expliciet terug. Tijdens de gesprekken begreep zij dat het onderdeel is van de dagelijkse manier van werken met per dag een start en landing (en per casus een briefing en landing), en ook doorwerkt in de rol van docenten als bijvoorbeeld casusbegeleider.

De opleiding heeft de afgelopen periode gewerkt aan het gestructureerd aanbieden van een inhoudelijke 'rode draad'. Hierbij is een aantal kernconcepten programmatisch verweven met de communicatie van leerbogen en rollende planning die de student voorzien van extra hulpmiddelen. Ook heeft de opleiding gewerkt aan een gezamenlijk course document voor de twee masters (DDI en SEGA) dat een overzicht biedt van de gehele opleiding. Naast een uitgewerkt onderwijsprogramma wordt er gewerkt volgens het just-in-time principe om aan te sluiten bij de actuele vragen binnen de *community of learners*, en zo de koppeling met het werkveld te maken. Daarbij geldt het principe *practice what you preach*.

Het viel het panel op dat de opleiding op een instrumentele manier gebruikmaakt van veel modellen en tegelijk zoekt naar een balans tussen kaders en ruimte. De opleiding heeft toegelicht dat er drie conceptuele frameworks worden gebruikt, waaromheen de rest is opgebouwd: het design paradigma, met de *Cultural-historical activity theory* (CHAT), het design-research framework en het eigen procesmodel Helix. Deze kaders dienen om houvast te bieden voor studenten. Het panel begreep van studenten dat zij de kaders voldoende overzichtelijk vinden. Zij zijn zich ervan bewust dat hierna nog de stap volgt van gesimuleerd model naar toepassen. Studenten leren zich tijdens de opleiding steeds beter te verhouden tot vraagstukken geven ze aan, te beginnen met een goede

analyse van welke stakeholders je nodig hebt. Ze leren om de stakeholders goed aan te haken bij projecten en komen gaandeweg tot nieuwe inzichten. Het is een constante co-evolutie, zo omschrijven ze, waarbij binnen de beperkte tijd en binnen de gegeven context wordt gewerkt aan prototypes die herleidbaar zijn, voor een goede transfer naar de praktijk.

Instroom

Sinds de start van de opleiding in 2019 is onder invloed van Covid een forse groei geweest van het aantal studenten. In 2022 en 2023 is de instroom gestabiliseerd naar circa 15 studenten in de voltijd- en circa 25 studenten in de deeltijdopleiding. Het rendement is in diezelfde periode verbeterd. Waar de hoge uitval in de eerste cohorten een punt van zorg was, is deze relatief laag in de lopende en recent afgestudeerde cohorten. De opleiding hoopt deze lijn in de komende jaren voort te zetten. Aspirant-studenten moeten aan een aantal toelatingseisen voldoen en doorlopen een toelatingsprocedure. Een selectiecommissie geeft een individueel toelatingsadvies, op basis van een intakegesprek en intake-opdracht. Voltijdstudenten stromen doorgaans door uit diverse bacheloropleidingen zoals Bedrijfskunde, Milieukunde, Communication & Multimedia Design, Integrale Veiligheid of na een tussenjaar. Deeltijdstudenten komen uit zeer diverse sectoren, waaronder de zorg, politie, provincie en gemeenten, en werken vaak al een aantal jaar.

Personeel

Het kleine, zelfsturende docententeam bedient twee masteropleidingen: naast de master DDI ook de master Serious Gaming. Het team kent na een periode van veel personeelsverloop sinds 1,5 à 2 jaar een stabiele samenstelling. De circa 15 docenten beschikken over een diverse mix van kennis en ervaring. Dit levert volgens de gesprekspartners een mooie kruisbestuiving op.

De meesten zijn zowel docent als onderzoeker, waaronder twee promovendi. Ook de lector is betrokken bij de opleiding. Hierdoor is er een voortdurende wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek. Incidenteel worden er gastdocenten en domeindeskundigen ingezet op specifieke kennis/expertise. De diverse achtergronden worden verrijkend genoemd – volgens studenten helpen de diverse perspectieven in het leerproces – maar vergen ook afstemming en een gemeenschappelijke (tussen)taal, om elkaar te kunnen versterken. Volgens de studenten met wie het panel sprak zijn de docenten zeer bevlogen en benaderbaar, en staan zij open voor feedback.

Kennisdeling

In de verdere doorontwikkeling wil het opleidingsteam meer en beter gebruik maken van elkaars expertise, onder andere door de studiedagen hiervoor effectiever in te zetten. Ook op andere vlakken is afstemming gaande, bijvoorbeeld rond toetsing van het eindniveau, in een overleg tussen de masteropleidingen waar ook de lectoraten bij betrokken worden.

Docenten hebben toegelicht bezig te zijn om uitkomsten in samenhang meer waarde te laten creëren. Zij zien ook de behoefte daaraan. Een voorbeeld van een product dat is ontstaan uit de opgedane inzichten is het intern gebruikte procesmodel Helix, ter vervanging van andere bestaande modellen. Dit model is nog aan het indalen geeft de opleiding aan, en vergt nog meer uitlijning. Resultaten rond methodologie en inhoud zouden vaker gedeeld mogen worden op congressen en in artikelen. De opleiding kijkt daarnaast naar mogelijkheden voor de ontwikkeling van een 'graduate school of design (research)' en een 'professional doctorate' voor het onderwijzend team.

Begeleiding studenten

Binnen de kaders van de opleiding hebben studenten eigen regie op hun persoonlijke en professionele ontwikkeling (PPO). Zij brengen zelf de eigen leerdoelen met de leeruitkomsten van de opleiding in verband. Voor het organiseren van het eigen leerproces kunnen zij gebruikmaken van eXPerienceLOG (XPLog). Met behulp van dit systeem kunnen studenten resultaten, reflecties en ervaringen registreren en delen met peers en docenten (ontwikkelportfolio) en kunnen zij leeruitkomsten aantonen (bewijsportfolio). Via XPLog wil de opleiding de navolgbaarheid en het leerrendement nog vergroten. Het panel is erg enthousiast over het XPLog systeem. In het gesprek met het panel benadrukten studenten er veel aan te hebben: het maakt de groei inzichtelijk per periode en ze kunnen het gebruiken op een wijze die hen persoonlijk past, waarbij ze kunnen kiezen of ze iets al dan niet willen delen. Het XPLog kan ook als input dienen in gesprekken met hun coach.

De opleiding ziet de individuele benadering van de studenten als een kracht waarop zij nog wil doorontwikkelen, rekening houdend met de verschillende doelgroepen. Per leerjaar is er een reisleader die de regie op de uitvoering van het programma heeft en het aanspreekpunt voor de student is. Docenten begeleiden het leerproces en er is onderzoeksbegeleiding. Daarnaast is er studieloopbaanbegeleiding door een PPO-coach per student. Deze coach ondersteunt ook bij het matchen van vraagstukken. Omdat de persoonlijke ontwikkeling per student anders is, kijkt men per persoon naar wat nodig is aan coaching, begeleiding, etc. Een geuite wens vanuit studenten is om nog beter begeleid te worden in de oriëntatie op werk.

Het panel tekent aan dat studenten met alle zelfsturing veel keuzes hebben te maken in één jaar tijd, op basis van veel informatie. Daarbij is

de feedback van studenten soms dat verwachtingen over bijvoorbeeld de formulering van eigen leerdoelen kunnen verschillen per docent/coach. Studenten nuanceerden dit beeld echter in het gesprek met het panel, omdat het een rijkdom aan leerdoelen oplevert. Wat de opleiding betreft, zouden leerdoelen onderling gedeeld kunnen worden zodat studenten elkaar inspireren. Ook is er extra begeleiding mogelijk voor studenten in het Youlab, dat een curriculum-overstijgend aanbod van workshops biedt. Verder speelt ook hier de discussie over ruimte versus kaders: studenten moeten 'leren leren'. Ruimte voor inspraak is er alleszins, stelt het panel vast. Studenten voelen zich gehoord en goed geïnformeerd, op een informele maar effectieve manier. De voorzitter van de opleidingscommissie is een student en onderhoudt nauwe contacten met de docenten.

Studenten geven unaniem aan dat de opleiding erg intensief is; met name de voltijdopleiding wordt een '*pressure cooker*' genoemd. Deeltijdstudenten hebben dan weer te maken met verwachtingen in hun organisatie. Tegelijk vinden de studenten het tempo prettig, met een steile leercurve. Het feit dat er na kerst maar één lesdag per week is, zorgt volgens hen wel voor wat verval. Redenen voor uitval zijn over het algemeen gelegen in persoonlijke omstandigheden, maar ook in de overgang naar het omgaan met de gegeven ruimte, wat een bepaalde mindset vraagt: "Er ligt geen boek klaar, je moet zelf het boek gaan schrijven".

Voorzieningen

Per cohort is er een leeromgeving ingericht in MS Teams om de communicatie tussen studenten, docenten en experts te ondersteunen. In deze omgeving is ook alle relevante informatie over de opleiding te vinden.

Overwegingen

Het panel is zeer te spreken over de goed opgezette leeromgeving. Sterke punten vindt het panel onder meer het bevlogen, deskundige docententeam dat zeer betrokken is bij de studenten, de sterke leergemeenschap met de in opzet nauwe verwevenheid van onderwijs en praktijk, en de indeling van het programma in vier leerbogen. Zij geeft daarbij mee om een langere laatste leerboog te overwegen, zodat studenten meer tijd hebben voor het eigen, afsluitende ontwerponderzoek. Het panel waardeert de informele, aantrekkelijke curriculumstructuur en het uitgebreide course document dat een goede leidraad biedt voor studenten. De leeromgeving bevordert bij uitstek dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces. Daarbij worden zij goed begeleid door de benaderbare docenten/coaches. Het panel maakt de kanttekening dat het team meer divers zou kunnen zijn qua samenstelling en suggereert om hier aandacht aan te besteden in de toekomst.

Het is het panel duidelijk dat er permanent een balans wordt gezocht tussen het bieden van kaders voor studenten versus ruimte. Het panel geeft de opleiding mee erop te letten niet door te slaan in de hoeveelheid aangereikte modellen en instructies. Studenten moeten immers de *way of thinking* gaan begrijpen; veel gaat over verwachtingsmanagement, gedragsverandering

en mindset (flexibiliteit om met onzekerheid om te gaan).

Het panel beveelt aan om een aanscherping door te voeren in de taal waarmee in en over de opleiding wordt gesproken. Het panel denkt dan aan een consistent jargon dat passend is bij social design (zoals 'projectleider nieuwe stijl' in plaats van designer, 'praktijktal' in plaats van tussental; 'tool' of 'conversation starter' in plaats van artefact). Termen als 'opdrachtgever' en 'oplossingen' zou het panel niet gebruiken in het kader van maatschappelijke vraagstukken en co-design.

Het panel denkt dat de tijd rijp is om te starten met eigen onderzoek naar de metaopbrengsten van de eigen projecten. Hiermee kan de kwaliteit van onderwijs verder te onderbouwd en versterkt worden. Het panel adviseert om nationaal verder aansluiting te zoeken, bijvoorbeeld via het Network Applied Design Research (NADR) en het Expertisenetwerk Systemisch Co-Design (ESCAPE).

De opleiding hanteert een Engelstalige naam en maakt gebruik van Engelstalige literatuur. Het panel kan zich vinden in deze keuze, aangezien in het betreffende vakgebied veelal Engelse termen gangbaar zijn.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

3. Toetsing

Bevindingen

De toetsing sluit aan bij het onderwijsconcept van *design based education*. Het niveau van de student wordt bepaald door leerresultaten en leerervaringen opgedaan in de cases te beoordelen aan de hand van de door de opleiding gespecificeerde leeruitkomsten en niveauiduiding. Deze niveauiduiding vindt plaats in lijn met het ZelCom-model en de professionele masterstandaard, beide gerelateerd aan EQF/NLQF-niveau 7 en de Dublin descriptor. Ook is er een holistisch framework dat de student helpt met de opbouw in het DDI-curriculum.

Assessments for/of Learning

De opleiding ziet assessment als betekenisvol voor studenten, gepersonaliseerd en zelfsturend. Elk van de vier tijdvakken wordt afgesloten met een integraal assessment. Bij elk assessment wordt de competentieontwikkeling holistisch gewaardeerd en worden alle leeruitkomsten getoetst aan de hand van de leervragen en -doelen die in dialoog met de PPO-coach zijn vastgesteld. De Assessments for Learning in de eerste drie tijdvakken bieden inzicht in de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de student richting het eindniveau en zijn meer formatief van aard, via een model van programmatisch toetsen. De opleiding wil de informele formatieve feedbackmomenten (zoals de reflectiemomenten tijdens ontwerpbijeenkomsten en oplevermomenten, de PPO-gesprekken en de schrijfp opdrachten en reflecties van de student in het XPlog, met feedback van docenten) nog verder systematiseren. Zo ontstaat er een volledig beeld van de ontwikkeling van studenten. Het Assessment of Learning aan het einde van de opleiding geeft een holistisch beeld over de gerealiseerde leeruitkomsten.

Het panel vernam dat studenten bij deze assessments doorgaans slagen; eventuele uitval gebeurt al vroeg in het traject. Uitval hangt veelal samen met onvoldoende persoonlijk dan wel professioneel reflectief vermogen en/of afstand tot de inhoud en het paradigma van de master. De opleiding geeft aan hier vooraf meer op te willen toetsen en er bij de intakegesprekken scherp op te zijn.

Bij de assessments wordt gebruikgemaakt van het door de student tijdens de leerreis gevulde XPlog. Hieruit selecteert de student de onderdelen die de eigen ontwikkeling goed inzichtelijk maken, in een zogenaamd snapshot. Daarbij komt een soort leeswijzer (NOTA) waarin de student alle ingebrachte onderdelen met de eigen leerdoelen en leeruitkomsten van de opleiding in verband brengt.

De opleiding hanteert bij toetsing het vierogenprincipe: na het assessment – een korte presentatie gevolgd door een vraaggesprek – bespreken de assessoren het beoordelingsresultaat en voorzien dit van globale feedback/-forward. De student ontvangt na afloop audio-opnames van het assessment- en feedbackgesprek. Het panel vernam dat er geen externen betrokken zijn bij de summatieve beoordeling. Wel spelen zij een adviserende rol in het proces, via het geven van feedback. De opleiding ziet dit als een toegevoegde waarde maar houdt deze input bewust beperkt tot de adviesrol.

Kalibratie

De opleiding wil consistentie op andere wijzen borgen dan via rubrics. Om intersubjectiviteit te voeden, worden in het opleidingsteam voorafgaand aan assessments de dossiers per student besproken in een kalibratiesessie, met het

holistisch framework als kader. Voor het Assessment of Learning wordt sinds kort aanvullend gewerkt met een set van reflectievragen als basis voor een integrale (holistische) beoordeling. De opleiding lichtte in de gesprekken toe de kalibratie tussen docenten met de reflectievragen op een hoger niveau te willen brengen. Deze vragen zijn nu beschrijvend opgesteld, om de dialoog te framen. Dit laat ruimte voor interpretatie, maar daarentegen moet het volgens de opleiding ook geen 'afvinklijst' worden. De vragen zullen nog verder verfijnd worden, zodat deze ook recht doen aan Zelcom, validiteit van praktijkonderzoek etc. Daarbij houdt de opleiding in gedachten dat de reflectievragen enerzijds de kalibratie kunnen sturen en anderzijds het proces van de student kunnen faciliteren.

Examencommissie en toetscommissie

Binnen de academie ICT & Creative Technologies is er een examencommissie voor de drie opleidingen in het cluster Creative Technologies, waaronder ook de master DDI valt. Bij toetsing in dit cluster ligt de focus op assessments. In de examencommissie heeft een afgevaardigde zitting vanuit het opleidingsteam DDI. Ditzelfde geldt voor de toetscommissie. Aanvullend is er recentelijk afgesproken op managementniveau meer structureel overleg in te bouwen tussen de teamleider van de opleiding en de voorzitter van de examencommissie. Het panel waardeert het dat de examencommissie wordt betrokken bij wijzigingen in toetsprocedures, de geplande doorontwikkeling op het gebied van (programmatisch) toetsen en assessments en de ontwikkeling van nieuw onderwijs. Zij begreep dat er korte lijnen zijn met de opleiding en regelmatig informeel contact. Men weet de examencommissie te vinden voor advies, hoor en wederhoor.

De examencommissie heeft toegelicht enthousiast te zijn over de wijze van toetsing met een

focus op persoonsvorming, waarbij veel in dialoog tussen student en docent tot stand komt. "Als je alles gaat kwalificeren, wordt het een andere opleiding". Onlangs zijn de beoordelingsformulieren bekeken via een steekproef. De toetscommissie vond geen sterke afwijkingen en vond de navolgbaarheid van oordelen ruimschoots in orde. Kritische noot was wel dat de formulieren te veel beperkt blijven tot het geven van feedback en dat het aanbeveling verdient om de verantwoording van de beoordeling sterker naar voren te laten komen.

Voorheen kwamen er bij de examencommissie regelmatig signalen binnen van studenten die het niet eens waren met de beoordeling, nu gebeurt dit slechts incidenteel. In de afgelopen twee jaar zijn er volgens de examencommissie grote stappen gezet in de transparantie van toetsing, onder meer dankzij de ontvankelijkheidscriteria. Deze beschrijven de vormvereisten voor het bewijsportfolio. Het is nu helder voor studenten wat er wordt verwacht. De reisleader loopt met de PPO-coach na of studenten voldoen aan de ontvankelijkheidscriteria. Pas als zij hieraan voldoen, mogen zij meedoen aan een assessment.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat het toetssysteem een goede opzet kent dat valide en betrouwbare beoordeling mogelijk maakt. Zij is zeer positief over het XPLog dat het eigen leerproces van de student ondersteunt. Ook waardeert zij de sterke kalibratie tussen docenten, de ontvankelijkheidscriteria, en de audio-opnames van assessment- en feedbackgesprekken die transparantie bevorderen.

Op basis van de gevoerde gesprekken concludeert het panel dat de beoordelingseisen voldoende helder zijn voor studenten. Zij is het met

de opleiding eens dat studenten hierdoor groeien in hun toekomstige rol als DDI'er. Studenten leren gaandeweg ook waarderen dat de weg openligt, zo gaven zij zelf te kennen. De vier professionele rollen vindt het panel in de toetsing niet duidelijk terugkomen.

De kwaliteit van de tentaminering en examinering worden volgens het panel voldoende gewaarborgd.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard.

4. Gerealiseerde leerresultaten

Bevindingen

Eindwerk

Het afsluitende ontwerponderzoek in het vierde tijdvak is een realistische praktijkcasus en wordt uitgevoerd binnen een zelfgekozen context. Voor deeltijdstudenten is dit doorgaans hun eigen werkcontext. Voltijdstudenten zoeken vaak tijdelijk een werkplek, maar kunnen het onderzoek ook uitvoeren aan een partner- of lectoraatscase. Het eindwerk moet ten minste een artefact, theoretische onderbouwing en procesonderbouwing omvatten. De vorm waarin deze bewijzen worden gepresenteerd, wordt bepaald tijdens het afstudeerproces. Zo kunnen studenten die bijvoorbeeld minder sterk zijn in het visueel weergeven dit tekstueel aanvullen. De artefacten bestaan doorgaans uit een (serie) prototype(s) en een *design journey*. De theoretische onderbouwing, samen met inzichten uit peer reviews en het master event, vormt de meesterproef. Het eerdergenoemde overzicht ('snapshot') uit het XPLog bevat alle benodigde bewijzen. NOTA tot slot vormt een beschrijving van de persoonlijke ontwikkeling en fungeert als een bijsluiters waarin de student het bewijsmateriaal koppelt aan de leeruitkomsten.

De *design journey*, zo begreep het panel, is een visualisatie van het ontwerpgericht onderzoeksproces en laat zien welke keuzes er zijn gemaakt en wat de opbrengst is van alle stappen. De wetenschappelijke onderbouwing gebeurt in de vorm van een artikel dat ingaat op achterliggende theorieën, de design hypothese en de overall opbrengst. Publicatie ervan in bijvoorbeeld een vakblad is een mogelijkheid maar wordt niet zozeer benadrukt. Volgens de

studenten ligt de nadruk op het artefact. Het panel merkt op dat de publicatie van het artikel niet benadrukt wordt en er daarnaast onduidelijkheid is over de relevantie van het artikel. De vraag komt op voor wie de student het artikel schrijft, en hoe dit terug te zien in de door de student gemaakte keuzes en de kwaliteit van het artikel. Verder doet het panel de suggestie om te kijken wat past bij co-design en social design, en te zoeken naar nieuwe kennisproductvormen als een podcast om kennis te ontsluiten.

Om een goed beeld te krijgen van de kwaliteit van eindwerken heeft het panel 15 eindwerken van de laatste twee jaar bekeken (deeltijd 2022: 3, voltijd 2022: 6, deeltijd 2023: 2, voltijd 2023: 4). De beoordeling van de eindwerken is evenredig verdeeld onder drie van de vier commissieleden, waarbij elk eindwerk door één commissielid is beoordeeld. Het panel kan zich vinden in de beoordelingen en is van oordeel dat alle 15 eindwerken aan het vereiste niveau voldoen.

Wel merkt het panel op dat er een grote diversiteit is in de kwaliteit van specifieke eindproducten, evenals in de reflecties van studenten hierbij. Het eindniveau van een aantal werken bestempelde zij als wat mager. Zo vond het panel het vraagstuk niet altijd evident complex en kon zij weinig informatie terugvinden over de impact in de praktijk. Het panel miste in de documentatie een reflectie hierop of problematisering hiervan door de opleiding. Het opleidingsmanagement gaf het panel te kennen dat de borging van het eindniveau in de afgelopen jaren explicieter is geworden en criteria zijn aangescherpt. De eindwerken zijn hierdoor

‘steviger’ geworden. Tegelijk wil de examencommissie hierin actiever meekijken.

Het panel merkte op dat de eindwerken een grote veelvormigheid laten zien. Zij begrijpt dat de opleiding hierin bewust ruimte biedt door de vorm open te laten. Het panel had echter moeite om in alle gevallen de relevante bewijzen en een verwijzing naar de ontvankelijkheidscriteria terug te vinden. Zo trof zij in een geval een erg beknopte *design journey* aan van één pagina. De opleiding gaf in reactie hierop aan dat alle benodigde bewijzen, inclusief een toelichting op de *design journey*, terug te vinden moeten zijn in het XPLog; alles wordt in samenhang als eindwerk gezien. Een toelichting wordt soms gegeven in de NOTA of in het snapshot. Daarnaast is er een aanvullende toelichting tijdens het assessment. De opleiding neemt er notitie van dat het panel moeite had om de benodigde informatie terug te vinden, en bepaamt dat de documentatie rond eindwerken en het voldoen aan de ontvankelijkheidscriteria overzichtelijker kan gebeuren.

Met alumni onderhoudt de opleiding goed contact, stelt het panel vast. Er worden onder meer praktijkvraagstukken via alumni geworven en zij worden als gast-experts betrokken bij het master event om feedback te geven op de prototypes van studenten in de afstudeerfase. Ook wordt hun impact in de maatschappij gevolgd. De opleiding wil de samenwerking met alumni nog verder versterken en uitbreiden. Dit biedt immers kansen voor samenwerking, kennisuitwisseling en exposure.

Alumni zijn zeer tevreden over de opleiding, constateert het panel. Zij kunnen het geleerde goed toepassen in de praktijk, kunnen anders omgaan met problemen, en voelen zich wel degelijk *change agents*. Een algemeen gedeeld gevoel is dat de opleiding biedt wat er nodig is,

“voor een betere wereld morgen”. De opleiding geeft zelf dan ook aan trots te zijn op de alumni die impact maken.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de beoogde leerresultaten gerealiseerd worden. Zij heeft in de gesprekken een goed beeld gekregen van de impact van de eindwerken en vindt het niveau van de eindwerken adequaat, met daarbij een paar uitschieters in positieve en negatieve zin. Een aandachtspunt vindt het panel een uniforme beoordeling van de eindwerken, gezien de grote variatie in (kwaliteit van) eindproducten. Hoewel zij de veelvormige opzet van eindwerken waardeert en passend vindt bij de holistische beoordelingswijze, is het van belang om de eigen ontvankelijkheidscriteria consistent aan te houden en aandacht te hebben voor de navolgbaarheid van zowel producten als beoordelingen.

Ook stelt het panel vast dat het eindproduct doorgaans een prototype is (in de vorm van een boundary object) en geen afgeronde innovatie (*future proof deliverables*). Zij geeft de opleiding mee om focus in de eindproducten te brengen en te letten op de framing van het eindproduct. Het panel raadt daarnaast aan om over de hele linie meer aandacht te hebben voor de doorwerking van kennisproducten die studenten opleveren en om hiermee te experimenteren (bijvoorbeeld publicatie van artikelen na peer reviews), met oog voor de vorm, het doel en het publiek ervan. In artikelen kan vaak meer de link met (toegepast) onderzoek gelegd worden. In andere gevallen zijn andere vormen van kennisproducten wellicht passender.

Afgestudeerden zijn voldoende toegerust op de praktijk van de DDI'er, zo heeft het panel kunnen vaststellen. Zij maken het verschil in de

eigen organisatie. Het feit dat sommigen hun werkplek ontgroeien gedurende of na de opleiding vindt het panel een goed teken.

Tot slot onderschrijft het panel de ambitie van de opleiding om het alumninetwerk verder uit te bouwen, voor een wederzijdse samenwerking

en kennisdeling, ten gunste van onderwijs en onderzoek.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt het panel dat de opleiding voldoet aan deze standaard

Bijlage 1: visitatiepanel

drs. Raoul van Aalst, voorzitter

Zelfstandig adviseur, cultuur- en organisatiefilosoof en NVAO-getraind voorzitter voor AeQui

drs. Willem-Jan Renger, lid

Hoofd HKU Innovatielab, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

dr.ir. Wina Smeenk, lid

Lector Societal Impact Design - Hogeschool Inholland

Fleur van Stratum, MA, student-lid

Alumna M Situated Design – Academie St. Joost (Avans Hogeschool)

Het panel werd ondersteund door Carlijn Braam, gecertificeerd secretaris

Alle panelleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2: bezoekprogramma

13 mei 2024

Ontvangst & Kennismaking	B1016	13.00 – 13.15 uur	Directeur, teamleider
Vooroverleg panel	B1016	13.15 – 14.15 uur	Panel
Opleidingspresentatie	B1016	14.15 – 14.35 uur	Teamleider, projectleider visitatie
Meet the Design Masters	Centrale hal R10	14.45 – 15.45 uur	Studenten afstudeerfase, teamleden DDI
Materiaal bestudering en overleg panel	B1016	15.45 – 16.45 uur	Panel
Dagafsluiting	B1016	16.45 – 17.00 uur	Panel, management

14 mei 2024

Ontvangst panel	B0.07/08 Rengerslaan 1	09.00 – 09.15 uur	Directeur, teamleider, coördinator onderwijs DDI
Gesprek 1 – Verbinding onderwijs & onderzoek	B0.07/08	09.15 – 10.15 uur	Lector, docentonderzoekers, opdrachtgevers werkveld (5)
Gesprek 2 – Studenten en alumni	B0.07/08	10.30 – 11.30 uur	Studenten DT/VT (4) en alumni DT/VT (2)
Gesprek 3 – Docenten	B0.07/08	11.45– 12.45 uur	Docentonderzoekers, inclusief coördinator onderwijs (4)
Lunchpauze	B0.07/08	12.45 – 13.30 uur	Panel
Gesprek 4 – Borging en eindniveau	B0.07/08	13.30 – 14.15 uur	Examencommissie, opleidingscommissie, examinatoren (4)
Gesprek 5 – Management	B0.07/08	14.30 – 15.15 uur	Directeur, teamleider, coördinator DDI
Overleg panel	B0.07/08	15.15 – 16.15 uur	Panel
Mondelinge terugkoppeling	B0.07/08	16.15– 16.30 uur	Panel en betrokkenen

Op initiatief van de opleiding zal een ontwikkelgesprek plaatsvinden in de loop van 2024. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

Bijlage 3: aanbevelingen vorige visitatie

Aanbevelingen TNO 2018

Ontwikkelingen, evaluatie en reflectie tot 2024

Beoogde leerresultaten - standaard 1

1 Het mettertijd scherper definiëren van het profiel en het voor instromende studenten verhelderen van het gegeven dat zij een verbredende, interdisciplinaire (geen specialistische) master gaan volgen.	Het profiel is door de jaren heen geëvolueerd, waarbij we goed hebben gekeken naar de werking in het onderwijs en de doorontwikkeling van de thematiek rond complexe vraagstukken. De opleiding heeft ervoor gekozen om inderdaad nadrukkelijk verbredend te zijn, in aanvulling op de bachelor of werkervaring/expertise waarmee studenten instromen. Het doel is om (omgaan met) complexiteit en Design Research op masterniveau toe te voegen waarmee studenten een uniek profiel kunnen ontwikkelen in hun eigen expertisegedebied. Er zijn daarbij twee professionele kernrollen gedefinieerd: de <i>systems innovator</i> en <i>design researcher</i>.
2 Bij de aanscherping van het profiel hoort behalve een praktische, ook een inhoudelijke argumentatie voor de keuze op het sturen op instroom vanuit het (bedrijfs)economische, technische en CMD-gerelateerde domein. De keuze voor de nadruk op deze domeinen belemmert mogelijk de weg naar een bredere instroom die, met het oog op de ambitie van de opleiding, misschien open gehouden zou moeten worden.	De opleiding heeft al snel gemerkt dat het instroom wist te verwerven vanuit veel meer, en meer diverse richtingen dan enkel (bedrijfs)economisch, technisch en CMD-gerelateerd. We hebben juist gezien dat het technische domein achter bleef en het onderwijskundig en zorgdomein groter was dan verwacht. De pluriformiteit zien we als winst en de werving is inmiddels met recht domein overstijgend te noemen en is breder dan in eerste instantie bij de TNO beoogd.
3 Ook meent het panel dat meer focus op de persoonskenmerken van de instromende studenten opportuun zou kunnen zijn. Deze kenmerken zijn volgens het panel in hoge mate bepalend voor het uiteindelijke succes, zowel op individueel als op collectief niveau.	Alle studenten die zich aanmelden doorlopen een intakeprocedure. Daarin wordt gekeken naar de verwachtingen van studenten en ook naar de match tussen ambitie en capaciteiten t.o.v. het profiel van Design Driven Innovation. Studenten ontvangen vooraf een intake opdracht, waarbij ze de motivatie beschrijven (en hier literatuur bij betrekken) en presenteren dit tijdens de intake dag. Tijdens de intake op school die in groepen plaatsvindt verzorgen studenten een pitch bij de opdrachten en wordt de aanmelding gewogen door twee docenten van de opleiding. Daarin wordt ook een stukje niveau gewogen vanuit vooropleiding en/of werkervaring.
4 <i>Wicked problems</i> zijn mondiale problemen. Dit mondiale perspectief lijkt nu nog wat onderbelicht in de profilering en de beoogde leeruitkomsten. Het College van Bestuur erkent dit en geeft aan dit mondiale perspectief te willen versterken. Daarnaast zal ook het werven van internationale	De opleiding ziet ook kansen in het mondiale karakter van complexe vraagstukken, maar ziet ook dat ze in de context nabij en lokaal plaatsvinden. De focus is tot op heden meer regionaal en de internationale ambitie is tussen de TNO en nu, bewust niet heel nadrukkelijk opgepakt. In 2023 is op

studenten andere perspectieven met zich meebrengen. Het College geeft aan uiteindelijk ook internationaal te gaan werven (net als bij de opleidingen in het domein van Hospitality en Tourism). Er is nu echter bewust gekozen voor voorzichtig, kleinschalig opstarten, ervaring opbouwen, evalueren en te zijner tijd desgewenst de koers bijstellen.

basis van hogeschoolbeleid toch weer gesproken over een internationale ambitie. Een internationale master op gebied van brede welvaart met een heel nadrukkelijk Design Based Education stempel past in de strategische ambities van de hogeschool en het bestuur. Er is ontwikkelgeld beschikbaar gesteld voor verkenning en ontwikkeling van een internationale variant van de master DDI. De opleiding ziet kansen maar ziet ook uitdagingen als het gaat om het aanbieden van een context waarin internationale studenten in de context kunnen leren in samenwerking met stakeholders. Concrete vraagstukken waar internationale studenten met de voertaal Engels in de context met stakeholders nieuwe dynamiek kunnen genereren stelt bijzondere eisen. De verkenning focust zich op de vraag of we die context, die de motor van ons onderwijsprogramma en leren vormt, voldoende kunnen bieden en borgen en/of welke (fundamentele) ontwikkelingen er nodig zijn in het programma om dit mogelijk te maken.

- 5 Ondanks de nog te verwachten groei in de banenmarkt, hoopt het panel dat de opleiding trouw blijft aan het initiële concept met bijbehorende kleinschaligheid. Tijdens het bezoek werd duidelijk dat momenteel gekoerst wordt op 25 inschrijvingen, maar dat een groei naar 100 niet per se uitgesloten wordt. Een dergelijke groei is volgens het panel moeilijk verenigbaar met de ontwikkeling van persoonskenmerken en talenten van aankomende DDI-professionals en met de uitgangspunten van DBE (zie standaard 2).

De groei is best stormachtig geweest. Dat is mede gevolg van corona en het aanbieden van de deeltijd variant. Dat is inmiddels weer wat genormaliseerd. De huidige instroom zit rond de 15 studenten per jaar in de voltijd en zo'n 26 studenten per jaar voor de deeltijd variant. Een iets grotere opleiding zou ons inziens wenselijk zijn omdat we dan in de bedrijfsvoering een aantal vaste lasten en activiteiten beter kunnen dragen. Daarom streven we naar meer instroom, maar niet naar een hele grote opleiding. De persoonlijke aandacht en de community gedachte zou met een veel grotere opleiding een nader herontwerp vragen wat mogelijk op gespannen voet gaat staan met de onderwijsdoelen van onze opleiding.

- 6 Een van de adviezen was om te kijken of de opleiding misschien beter tot zijn recht zou komen als duale variant of als deeltijdvariant, omdat de instroom dan mogelijk sterker gemêleerd zal zijn (zie standaard 2) en er in het werkveld mogelijk ook (een groeiende) behoefte is aan een deeltijdvariant. Het opleidingsmanagement gaf aan dit in overweging te hebben genomen, maar in eerste instantie gekozen te hebben voor de "gewone doorstroommaster". Het panel adviseert deze keuze over enkele jaren te evalueren in relatie tot de in- en uitstroom en in relatie tot ontwikkelingen in de arbeidsmarkt.

De opleiding heeft inderdaad gekozen om toch dit advies op te volgen en naast de voltijd variant een deeltijd variant aan te bieden. Dat bleek een schot in de roos. De instroom is groter dan in de voltijd en de diversiteit in achtergrond en expertise maakt dat het de leergemeenschap verrijkt. In de samenwerking binnen de groep aan vraagstukken is dat heel nadrukkelijk waarneembaar.

Leeromgeving - standaard 2

- 7 Met betrekking tot diversiteit en multi- en interdisciplinariteit adviseert het panel de opleiding om te zijner tijd te zoeken naar nog meer

De instroom is inderdaad breder opgepakt. Daarbij hebben we ons gericht op alle domeinen, omdat we in aansluiting op het advies meerwaarde zien van

	verbreding in de ruimste zin van het woord. Volgens het panel zou allereerst de instroom zo breed mogelijk moeten zijn; studenten uit andere domeinen dan die van techniek, economie, ICT, media en design én studenten van buiten de regio én studenten uit het buitenland zouden zich aangetrokken moeten kunnen voelen en toelaatbaar moeten zijn tot DDI.	het DDI gedachtengoed in een veel breder palet aan vakgebieden en domeinen. De internationale instroom is niet ontwikkeld, maar recent wel actueler geworden op basis van de geformuleerde ambitie waarin ook bij aanbeveling 4 naar verwezen wordt.
8	Ten aanzien van het docententeam een vergelijkbaar advies. Het panel was positief over de cv's van de 13 docenten (12 van hen hebben een mastergraad) en over hun enthousiasme; het panel heeft goede <i>story tellers</i> gesproken. Maar het panel hoopt dat in de toekomst het zwaartepunt binnen het team niet zal blijven liggen op een technische of economische opleidingsachtergrond. Ook vraagt het panel bij de werving van docenten en studenten aandacht voor meer diversiteit op andere vlakken dan de opleidingsachtergrond, zoals voor de man-vrouw-verhouding en voor het aandeel studenten en stafleden met een migratie-achtergrond. Deze inclusiviteit en diversiteit passen bij de focus en het doel van de opleiding. Het panel benadrukt daarbij dat de opleiding open moet blijven staan voor een mogelijk verschuivende prioriteit in de toekomst; het is denkbaar dat op den duur zowel bij studenten als bij docenten meer belang gehecht moet worden aan bepaalde persoonskenmerken dan aan het domein waarbinnen de vooropleiding is gevolgd.	De diversiteit in opleiding en achtergrond van het team is breder geworden, waarbij we het beschikken over een mastergraad hebben weten te borgen. De focus van technisch en economisch is verbreed naar meer design, maatschappelijk en onderwijskundig. Hoewel we nog steeds overwegend mannelijk zijn qua team, zijn er wel meer vrouwen geworven. De balans is daardoor wel iets verschoven. De inhoud van de opleiding is op basis van vraagstukken, de expertise van het team ook verschoven van business naar een meer maatschappelijk en ontwerpend karakter.
9	Ten derde vraagt het panel aandacht voor verbreding binnen het curriculum zelf. De huidige focus op techniek en economie zou wat meer ruimte moeten maken voor andere invalshoeken. Het panel miste in de documentatie bijvoorbeeld de aandacht voor filosofie en ethiek. De gesprekken tijdens het bezoek nuanceerden dat beeld overigens wel. Het panel raadt daarom aan explicieter te maken hoe filosofie en ethiek gerelateerde thema's in het onderwijs (geprogrammeerd dan wel <i>on demand</i>) verweven zijn. Het panel vindt het belangrijk dat studenten zich bewust worden van hun eigen invalshoeken met bijbehorende vooroordelen en gaan werken aan het ontwikkelen van een lenige geest. De opleiding heeft "houvast" gezocht binnen de domeinen van techniek, economie en CMD en binnen de bestaande ontwerpmethodes, -tools en -processen. Het panel vindt dat een begrijpelijk startpunt.	Zoals bij advies 8 al vermeld hebben we inhoudelijk een beweging gemaakt van een wat technisch/economisch gerichtheid naar een meer maatschappelijk, ontwerp georiënteerd en systemisch karakter. Design research is daarin een belangrijke pijler gebleven. Er is meer diepgang aangebracht in de ondersteuning voor persoonlijke ontwikkeling, onder andere door een construct van designers mindset meer centraal te stellen en explicieter aandacht te hebben voor zelfkennis. Daarnaast is er meer aandacht voor samenwerking in complexe vraagstukken en het schakelen in paradigma's. De voornoemde beweging komt deels ook door de instroom die meer divers is geworden en in de vrije ruimte ook andere wensen heeft, deels door de opdrachten die in de praktijk worden geworven. We zien het laatste jaar dat de gedeelde kennisbasis van de master Design Driven Innovation veel explicieter is geworden. Dat komt mede door de doorontwikkeling van de BOKSA (Body of knowledge skills and attitude) en de ontwikkeling van een DDI-procesmodel dat voor zowel studenten als docenten in de leergemeenschap verbindend en verhelderend werkt. In zowel PPO (Persoonlijke professionele ontwikkeling) als de designers mindset zien we meer aandacht voor de

	filosofische, ethische en autonome uitingen/gedragingen. Daarmee zien we dat we adaptief zijn en ook steeds beter weten te expliciteren waar het bij DDI om draait.
10	Het panel adviseert om de komende jaren het imago van het programma goed te gaan monitoren en de voorlichting over het programma te evalueren. Tijdens de gesprekken bleek dat niet voor alle DDI-studenten in spe duidelijk was wat de opleiding DDI precies te bieden heeft op het gebied van verbreding dan wel verdieping. Sommige studenten bleken juist meer diepgang en specialisatie ("expert worden") te verwachten dan in hun bacheloropleiding. De voorlichting is iets waar wel aan gewerkt is, maar toch nog de nodige aandacht verdient. Het is dan ook een nadrukkelijke ambitie in ons koersplan voor 2024 en 2025. De ontwikkelde intake is een belangrijk element waarmee de matching tussen wat de student zoekt en of beoogt en wat de opleiding beoogt en te bieden heeft, is verbeterd. Het verder laden van de kernrollen (<i>systems innovator</i> en <i>design researcher</i>) en deze gebruiken in de profilering en voorlichting, zien we als een verdere ontwikkeling op dit punt.

Toetsing – standaard 3

11	Hoe de feedback en feedforward in de praktijk vorm zal krijgen is op dit moment nog niet uitgekristalliseerd, al is de voorbereiding daarop goed doordacht. Het panel adviseert het management en de examencommissie vinger aan de pols te houden en regelmatig de feedback- en feedforwardstijl(en) te evalueren en de functionaliteit van de beoordelingsformulieren te monitoren. Assessments en toetsing is iets waar we heel nadrukkelijk kwaliteitszorg op hebben gezet de afgelopen twee jaar. Dat resulteert in een aantal ontwikkelingen van procedures, de aanscherping/verheldering van ontvankelijkheid en meer (en inhoudelijk aangescherpte) kalibratie vooraf en evaluatie achteraf. De beoordelingsformulieren laten door de jaren heen ook een ontwikkeling zien naar meer toelichting per leeruitkomst en betere navolgbaarheid. De voor het Assessment of Learning (AOL) recent ontwikkelde set van reflectie vragen bij de leeruitkomsten en de portretten van het oordeel 'volgende' en het oordeel 'uitstekend' zijn het meest recente voorbeeld om meer fundament en houvast te bieden in het proces van feedback, feedforward en beoordeling. Ook willen we ons XPLOG systeem nog beter inzetten om ook betere navolgbaarheid te creëren in assessment as learning en tussentijdse feedback/forward (programmatisch toetsen).
12	Het panel heeft begrip voor de keuze van het go/no-go-assessment na periode 2 en erkent dat studenten met voldoende bagage en een goed-gekeurd plan voor de masterproof de afstudeerfase in moeten gaan. Toch wringt deze eis in zekere zin met het basisprincipe van de regiebepalende en regiehebbende student. Uit de gesprekken kwam naar voren dat de opleiding deze keus gemaakt heeft om de student te beschermen tegen "ophopende" studievertraging die niet meer ingelopen kan worden voor het eind van de studie. Daar heeft het panel begrip voor. Desondanks raadt het panel aan het effect van deze keuze de komende jaren goed te monitoren en te evalueren. Het expliciet hanteren van een go/no-go assessment na periode 2 is gaandeweg de ontwikkeling losgelaten. Deze eis wringt inderdaad met het basisprincipe van regie bepalen door en regie hebben van de studenten. De zorg die de keerzijde van de medaille is van die keuze zien we ook, maar we hebben tegelijkertijd gemerkt dat het proces van begeleiden en beoordelen heeft geleid tot een beter rendement waardoor het ongewenste effect minder naar voren komt. De opleiding probeert flexibel te zijn en aan te sluiten bij het tempo van de student als die een minder vlot dan nominale route volgt. Gaandeweg het programma wordt dat makkelijker omdat richting het einde van de opleiding het individuele vraagstuk van de student een steeds groter deel van het programma vormt.
13	Een andere aanbeveling betreft het in overweging nemen van differentiatie binnen het We hebben dit niet heel expliciet geoperationaliseerd. Wel zien we dat studenten op basis van de

uitstroomprofiel. Zoals aangegeven bij het doel van de opleiding (standaard 1) en de onderwijsleeromgeving (standaard 2) merkt het panel ook met betrekking tot de toetsing op dat het op termijn mogelijk wenselijk is om te streven naar maximale verbreding. Het onderwijsmodel en de toetssystematiek bieden daar mogelijkheden voor en het panel is van mening dat een x aantal uitstromende studenten ook een x aantal unieke afstudeer- profielen zou moeten (kunnen) hebben. Er is in de ogen van het panel derhalve ruimte voor meer differentiatie dan nu is aangebracht met de “drie rollen” (zie standaard 1) en mogelijk juist minder ruimte om binnen een jaar tijd voor meerdere rollen tegelijk opgeleid te worden.

rollen en leeruitkomsten diepgang kunnen aanbrengen en daarmee werken aan profilering. Zo zien we dat sommige studenten zich meer focussen op de systemische benadering, anderen meer op *design research* of juist design. Weer anderen zijn heel sterk in bijvoorbeeld faciliteren of de meer managerial kant van vraagstukken. Studenten kunnen dus verdiepen/profileren mits ze op alle leeruitkomsten maar aan de minimale vereisten voldoen. Daarmee ontstaat ook ruimte om aan te sluiten bij de persoonskenmerken van de student en ook bij de beroepscontext of rol die men in de werkpraktijk heeft of ambieert.

Bijlage 4: bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie
- Leeruitkomsten
- Leerbogen voltijd en deeltijd programma
- Zelfsturend leren met real-life cases
- Administratieve gegevens
- Koersplan FDC
- Course Document 2023-2024
- OER 2023-2024 en studentenstatuut
- Afstudeerhandleiding
- Toetsbeleid
- Overzicht FDC team
- Overzicht afstudeerders
- Jaarverslag examencommissie
- Notulen, jaarverslag en overdrachtsdocument opleidingscommissie
- DDI procesmodel Helix v1.4
- DDI Opleidings Frameworks
- Holistisch framework, Zelcom en ontvankelijkheidscriteria
- Eindwerkstukken van 16 studenten: 6 deeltijd en 10 voltijd
- Aanbevelingen TNO 2018 en ontwikkelingen evaluatie en reflectie 2024
- Overzicht van vooropleiding en werkbetrekking zittende studenten DDI cohort 2022-2023
- Afstudeerlijst DDI 2022-2023

